

اگر امر به معروف و نهی از منکر آثار سوء داشته باشد و به تعبیری با یک واجب اهم تراحم داشته باشد امر به معروف و نهی از منکر ساقط می شود.

هادوی تهرانی، عضو شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت(ع)؛

آیت ا [مهدی هادوی تهرانی، عضو شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت(ع) گفت:

امر به معروف و نهی از منکر مشروط به تأثیر است.

به گزارش اسپادانا خبر و به نقل از جماران، او ادامه داد:

این نکته مورد توافق همه فقها است که اگر امر به معروف و نهی از منکر آثار سوء داشته باشد و به تعبیری با یک واجب اهم تراحم داشته باشد باز هم امر به معروف و نهی از منکر ساقط می شود. گاهی این مسئله پیدا می شود که امر به معروف و نهی از منکر می تواند باعث ایجاد مفاسد شود مثلاً باعث شود ارزش های اسلامی مورد شبهه و تردید واقع شود و اصل دیانت، ایمان و باور مردم نسبت به اسلام تضعیف شود که در این صورت وظیفه ساقط می شود و یا لاقلاً آن شکل وظیفه تغییر پیدا می کند به شکلی که این تبعات سوء را نداشته باشد.

وی گفت:

بعد از ارتحال پیامبر(ص) اصل «دین» در خطر بود و به خاطر حفظ اصل دین حتی علی بن ابیطالب(ج) حاضر شدند که به یک معنا نظام اسلامی را فدا کنند چون درست است که حفظ نظام اسلامی از اهم امور است و هر حکم فرعی شرعی با حفظ نظام اسلامی تراحم پیدا کند حفظ نظام بر آن مقدم می شود اما قطعاً حفظ اصل اسلام و دیانت اسلامی اهم از حفظ نظام و ساختار حکومت اسلامی است. یکی از شرایطی که همه فقها بر آن توافق دارند این است که امر به معروف یا نهی از منکر احتمال عقلائی تأثیر ندارد، این وظیفه از او ساقط می شود. امر به معروف مراتبی دارد. یک مرتبه این است که انسان آنچه را که شخص دارد خلاف معروف یا مطابق منکر انجام می دهد را به دل موافقت نداشته باشد. مرتبه بعدی امر کردن لفظی است که به او بگوید این کار را باید انجام بدهی یا این کار را باید ترک کنی. این مراتب امر به معروف نهی از منکر وظیفه عمومی است اما مراتبی از امر به معروف و نهی از منکر در کتاب های فقهی تحت عنوان ضرب و جرح و حتی کشتن مطرح شده و آن مراتب همان طور که جناب شیخ مفید در کتاب مقنعه اشاره کرده به حکومت و حاکم اسلامی اختصاص دارد و وظیفه عمومی نیست. آن باید با مراحل قانونی و طی مراحل قضایی انجام شود. گاهی از اوقات اگر غفلت کنیم، امر به معروف و نهی از منکرهای ما نه تنها اثرگذار نیست بلکه آثار منفی دارد و حتی باعث تبعات منفی اجتماعی می شود که اینجا یا باید موقتاً وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را کنار بگذاریم یا شکل و نحوه آن را طوری قرار بدهیم که این مشکلات ایجاد نشود و تأثیرگذار هم باشد؛ این مسئله خیلی مهم است اما به عنوان وظیفه اجتماعی که مسئولیت آن با دولت اسلامی است دولت اسلامی باید همه جنبه های یک اقدام را محاسبه کند که آیا این اقدام در مجموع به نفع اسلام، تقویت ایمان و توسعه رفتارهای دینی خواهد بود یا به عکس ممکن است موجب تضعیف باورها و به تعبیر شما وهن اسلام یا تضعیف رفتارهای دینی باشد. این جنبه های مختلف نیاز به یک مطالعه کارشناسی و شناخت از وضعیت اجتماعی، فرهنگی و سیاسی کشور دارد.

او ادامه داد:

اصل مسئله حجاب بحثی نیست که ما نیاز به بررسی جدید نسبت به آن داشته باشیم اما اینکه ما چگونه اقدام کنیم تا این مسئله به لحاظ فرهنگی هم پذیرفته و عمل شود و هم به لحاظ اجتماعی مظاهر بدحجابی یا بی حجابی را در جامعه کاهش بدهیم به یک شناخت عمیق از شرایط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشور و نحوه تعامل با این شرایط نیاز دارد که قطعا رفتار ما به عنوان یک فرد یا حکومت می تواند تأثیرگذار باشد بر نتایجی که از این اقدامات به دست می آید. اگر ما با ظرافت این کار را انجام بدهیم قطعا می توانیم نتایج مثبتی را در جامعه شاهد باشیم. ممکن است این توهم در ذهن مردم ما باشد که مثلا امر به معروف و نهی از منکر یک چیز اسلامی است و اختصاص به مسلمانان دارد؛ این طور نیست. ما شاهد هستیم در کشورهای غیر اسلامی چنین چیزی نهادینه شده و در زمینه هایی که برای خود آنها مهم است این رفتارها را می بینیم. چیزی که خود من شخصا بیش از 30 سال پیش در سوئیس با آن مواجه شدم این بود که مردم در مقابل تخلفات رانندگی از خودشان عکس العمل نشان می دهند. این طور نیست که ثبت تخلف یا برخورد با متخلف را صرفا وظیفه پلیس بدانند. هر آدمی که احساس می کرد راننده ای دارد خلاف می کند وظیفه خودش می دانست که با آن متخلف به نحوی برخورد کند لذا این مراقبت و نظارت اجتماعی امر مثبتی است و کشورهای پیشرفته سعی کرده اند که نهادینه شود البته در زمینه هایی مثل رعایت قوانین رانندگی و بهداشت عمومی که برای آنها مهم است. ما هم در زمینه هایی که برای ما مهم است مثل ارزش ها و احکام اسلامی قائل به نظارت عمومی هستیم و در قالب همین امر به معروف و نهی از منکر است. نه اینکه صرفا به گشت ارشاد اختصاص داشته باشد، یک وظیفه عمومی است و همه مردم در قبال هر نوع تخلف اسلامی و قانونی باید حساس باشند اما برخورد باید به گونه ای باشد که اثر مثبت بگذارد و نتیجه نهایی این باشد که ما بینیم رفتار صحیح در جامعه توسعه پیدا می کند و فرهنگ عمومی به سمت رعایت بیشتر احکام اسلامی و قوانین کشوری حرکت کند. این خیلی مهم و مدیریتی یک مسئله بسیار دقیق و پیچیده است. هر نوع تخلفی وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را ایجاب می کند. برخی تخلف ها آثار منفی گسترده تر و برخی تخلف ها آثار منفی محدودتری دارد. البته به این معنا نیست که چون تخلف بزرگتری وجود دارد ما تخلف کوچکتری را نادیده بگیریم؛ اگر تراحمی در کار نیست، ما باید نسبت به هر دو عکس العمل نشان بدهیم. در جایی که تراحم ایجاد شود اهم را بر مهم ترجیح می دهیم. اگر از منظر اهم و مهم به مسائل و تخلفات نگاه کنیم، بعضی تخلفات اهم است. تخلفاتی که جنبه اجتماعی پیدا می کنند، اهمیت بیشتری دارد به خصوص تخلفاتی که باعث نوعی تضعیف نظام اسلامی یا اصل دین می شود مثلا وقتی مسئولی از آن موقعیت سوء استفاه مالی یا شکل دیگری از سوء استفاده ها می کند، ممکن است تأثیر اجتماعی گسترده ایجاد کند و نسبت به اصل نظام تضعیف اعتماد عمومی و ایجاد نظر منفی در پی داشته باشد. برخورد با چنین تخلفی مهمتر است از برخورد با تخلفی که مثلا در یک محدوده جزئی اتفاق می افتد. وقتی برخورد می شود با یک متخلف مالی یا شخصی که از موقعیت اجتماعی، سیاسی و مالی خودش سوء استفاده می کند، باور و اعتماد مردم نسبت به نظام افزایش پیدا می کند. قطعا اینجا اهمیت دارد که با این تخلف ها برخورد بیشتری داشته باشیم.

[برچسب ها: فرهنگ \[1\]](#)

[حوزه علمیه \[2\]](#)

[حجاب \[3\]](#)